

A JATE kari ifjúsági parlamentjei

(Folytatás a 3. oldalról.)

Több mint 300 diák és tanár részvétele jelezte, hogy nem formalitásról, hanem — jó leírni, hogy az utóbbi hónapokban már megszokottan — komoly érdeklődésről, vitakedvről van szó. Szerencsére nem bizonyult szalmalángnak a „mozgalmas tavasz”: a küldöttgyűlések, a KISZ-kongresszus problémái tovább élnek és újak kerülnek megvitatásra.

Bagi Ibolya levezető elnök és Serfőző Lajos dékán megnyitotta szavai után a kari KISZ-titkár, Deák Ágnes emelt ki néhány problémát, amellyel érdemes lenne foglalkozni. Az oktatás korszerűsítésénél nagy súlyt kellene helyezni az interdisciplinaritásra, lehetőleg kerülni kéne az új tárgyak bevezetését. Pontos feladat a módszertani kultúra növelése is. A pályakezdők elhelyezkedésénél nehézséget okoz, hogy pl. a fordító-képzés szűk lehetőségeket tud csak biztosítani a végzőknek. Törtségt utalás az ösztöndíj elosztási rendszer megváltoztatására, a változás szükségességére, az erre való igényre, de ezekre a kérdésekre a parlament idő hiányában nem tért ki a hozzászólásokban. Deák Ágnes megemlítette még a hallgatók-oktatók közötti kapcsolat demokratizmusának szükségességét és a hallgatói véleményezés rendszeressé tételét javasolta.

Ezután következett a mintegy 70—80 hozzászólás. Csak a lényegesebb dolgokra kitérve, a hozzászólók nevének említése nélkül megpróbálnám felvázolni a fontosabb, többséget érintő kérdéseket. Sok szó esett az idegen nyelvek oktatásának reformjáról. „Onmagában, alapjában jó, idősebb a reform, de...” és jöttek a negatív tapasztalatok: az előkészítés-felkészítés a reformra hiányos; a jegyzetek, tankönyvek nincsenek (ha vannak, kis példányszámúak), a tananyag túl nehéz, nagy; a két nyelv szakosok problémái a reformmal tovább nőttek; a szobeli alapvizsga nem megismételhető stb. Gondot okoz a laboratóriumok megfelelő kihasználásának elérése is. Ez a hozzáférhető anyag (minőség, mennyiség), de a tanár—diákok hozzáállásán is múlik.

A nyelvszakosoknál nagy problémát jelent a részképzés (NDK-ba, Szovjetunióba történő felvétel). Több felhívást kapott, hogy kiutazás előtt ismerjék a vizsgakövetelményeket, hagyjanak több időt az elmulasztott vizsgák pótlására. A külföldi ösztöndíjak odaítéléséről, a lehetőségekről való előzetes tájékoztatást is hiányolták. Az angol tanszék vezetője és tanárai (számomra úgy tűnt) megnyugtató ígéretek, válaszokat, adtak az elhangzott kérdésekre. A marxista tárgyak oktatásáról, oktatóiról is sok szó esett. Kérték, hogy előzetes felmérés alapján lehessen választani, hogy a tudományos szocializmus, pol. gazd. tanszék melyik oktatójánál tanuljanak a hallgatók; nagyobb legyen a spec. koll.-ok választéka.

Nagyobb súlyt kellene helyezni korunk problémáinak kritikai vizsgálatára és a friss szakirodalom beépítésére a tananyagba. A tájékoztatás (MTI-anyagok, C-anyagok stb.) legyen jobb, elérhetőbb. Az igényesség, a belső demokrácia kiemelt jelentősége talán a marxista tár-

gyaknál a legfontosabb, ezen a téren is lenne még mit javítani. Kérték, hogy az Egyetemi Könyvtár folyóiratolvasója dél-előtti is legyen nyitva. Erre határozott ígérlet hangzott el a könyvtár igazgatójától, úgyhogy a közeljövőben meg fog valósulni, a jogos igényt kielégítik. A tanszéki könyvtárakban nincs mindenütt olvasásra hely, és bölcsészakkorról lévén szó, ez szintén sürögő megoldást követel. Jó lenne, mondta egy hozzászóló, ha a szaktanár engedélye elegendő lenne a könyvtár használatához (pl. tudományos szocializmus tanszék).

Az V. éveknek sok problémát jelentett és jelent a gyakorlati tanítás. Különösen a rész-képzésen fél évet külföldön töltők vannak nehéz helyzetben, hiszen fél év alatt majdnem kétszer annyi munka szakad rájuk, mint a többiekre. Ezen feltétlenül változtatni kellene. Nem biztos, hogy csak objektív akadályai vannak a módszertannal foglalkozókhoz intézett kérés megoldásának, ti., hogy mérjék fel előzetesen az igényeket, és ezek szerint próbálják meg a hallgatókat beosztani. Sok kérdés merült fel a februári háromhetes, szakközépiskolában eltöltendő tanítási gyakorlatokkal kapcsolatban is: minősítik-e, értékelik-e, beszámítják-e az itt eltöltött órákat a hospitálási órák közé stb.

Szó esett a gyakorlati tanításnak a saját meggyőződésű lefolytatásának lehetőségeiről is. Megnyugtató, konkrét válasz nem hangzott el, a kérdések nyitottak maradtak, megoldásra várnak. Ennek fontos oka lehet, hogy pl. a háromhetes tanítás kísérlet, előre nem látott gondoknál a folyamatot intézés lehetséges csak.

A diákgazdálkodásról már jelentek meg írók a Sz. E-ben, lényeges újdonságok nem hallottunk. Az öszi társadalmi munkáról éppen ebben a lapszámban fognak megjelenni írások, így erre sem térek ki.

Sajnos, a fontos kérdések mellett a lényegtelen, egy szóval megválaszolható kérdések túlságosan nagy számban fordultak elő. Az olyan részletproblémákra való kitérés, amelyek nem tartoztak a diákszövetség elé, elvették a teret sok részletes érdemi tárgyalást kívánó dolog elől. Az előre meg nem fogalmazott, át nem gondolt hozzászólások miatt gyakran hallhatunk ismétléseket, neha panasznak tűnt a parlament — ami nem baj, csak akkor, ha már egyéni vagy éppen kisebb csoportok érdekében szóltak fel. Nem tudni, mi lehetett az oka, hogy a kezdeti 300 érdeklődő 70—80-ra csappant a parlament 5. órájára. Azt hiszem — sajnos — nemcsak a halaszthatatlan ügyek miatt mentek el.

A szétszórtság, egyes kérdések túlbeszélése (persze szerencsére nemcsak ez) — azt eredményezte, hogy az új ösztöndíj-elosztási rendszerről nem esett szó. Ezt, és az egyetemi parlament küldötteinél megválasztását egy következő, két hét múlva tartandó „párliament” fogja elvégezni. Az erről írott beszámolóban lesz szó arról is, hogy milyen kérdéseket javasol a BTK Ifjúsági parlamentje az egyetemi, országos szintű fórumokra.

MÓROCZ KÁROLY

A JATE-klub ajánlata

November 10. 20 óra: Szexológiai kör: (az elmaradt előadás pótlása) A nő és férfi szexualitása
 November 11. 20 óra 30: Emberek és farkasok (olasz film)
 November 12. 19 óra: Szociológia kör — ea.: dr. Simon Attila szociológus
 20 óra: az East együttes koncertje
 November 13. 19 óra: Horváth — disco
 November 14. 20 óra: XX. század I—II. rész (Bertolucci filmje)
 November 15. 21 óra: a Szegedi Egyetemi Színpad bemutatója: Ionescu: Születésnap; Kopasz énekesnő
 November 16. 20 óra: Zsongás — jelentkezik a „Bölcsész” műhely

November 17. 19 óra: „Csillagforgó” — Vitai András színművész előadása
 20 óra: Gyöprű — Táncházt
 November 18. 19 óra: Pszichológiai kör — ea.: dr. Gerevich József pszichológus (Az aluljárók ideológiája)
 20 óra 30: Manhattan — Woody Allen amerikai filmje
 November 19. 20 óra: „A Szolidaritás és a lengyel társadalom — Alaksza Tamás előadása
 November 21. 19 óra: „Vérbíró” — Szendrő Iván színművész monodráma
 20 óra: XX. század III—IV. rész (Bertolucci filmje)
 November 22. 21 óra: a Szegedi Egyetemi Színpad előadása: Ionescu: Kopasz énekesnő

A nemzetek önrendelkezési joga (Lenin vitája Buharinnal)

A vita anyaga, Lenin értékelésében a bolsevik párt VIII. kongresszusán — 1919. március 18-23 között tartották — elmondott beszédéből ismeretes. Lenin a március 19-én elhangzott felszólalásában Buharint gazdaságpolitikai és a nemzeti kérdéssről kifejtett nézetei miatt bírálja. A polemizálás Buharin korábbi felszólalása váltotta ki, az alábbiakban a lenini koncepciót vázolom fel.

Buharin első tétele az önrendelkezési kérdésben röviden így foglalható össze: „A nemzetek önrendelkezési jogát nem szabad elismerni, mivel a nemzet, a burzsoázia és a proletariátus együttvéve. S akkor még mi, proletárok. Ismerjük el helyi megítélésre méltó burzsoázia önrendelkezési jogát.” Buharin itt a nemzetben végbemenő differenciálódási folyamatra, a proletariátusnak a burzsoáziától való elkülönülésére gondol, és az önrendelkezés ilyen megadását a burzsoáziának tett engedménynek fogja fel. Válaszában Lenin a Németországban jelenlévő differenciálódásra hivatkozva így beszél: „Sok tekintetben elmarad Amerika mögött a technika és a termelés terén, politikai terén, de a fináncpárizmus szervezetsége szempontjából a monopolkapitalizmusnak állammonopolista kapitalizmussá változása szempontjából Németország felülmúlta Amerikát.” Azt lehetne gondolni, hogy ez az ország mintakép. És mi megy ott végbe? Elkülönült-e a német proletariátus a burzsoáziától? Nem! Hiszen csak néhány nagy városból jelentették, hogy ott a munkások többsége a scheidemannisták ellen van” — Az idézet is bizonyítja, hogy a még fejlett kapitalista Németországban sem lehet fejlődési szakaszokat átugrani, nemhogy egy fejletlenebb országban.

Buharin másik egyben a leglényegesebb részében a feladat körben: „En csak a dolgozó osztályok önrendelkezési jogát akarom elismerni.” A nemzet fejlődését, differenciálódását a (burzsoázia elemektől) nem lehet hetek, hónapok alatt elérni, erre hosszabb időre van szükség, de Buharin türelmetlen s nem akar várni: „Amikor mi magunk megdöntöttük a burzsoáziát, kiáltottuk a szovjet hatalmat és a proletariátus diktatúráját, ugyan miért kellene nekünk így eljárunk.” Tudniillik, hogy az önrendelkezést nemzeti keretben adjuk meg.

Ellenérvként Lenin egy gyakorlati példát hoz fel, amelynek főszereplője volt: a Szmolnijban fogadta a finn burzsoázia képviselőjét és biztosította a finnek önrendelkezését. Erre a lépésre

azért volt szükség, mert akkoriban... az a burzsoázia azzal a mesével csapta be a népet, a dolgozó tömegeket, hogy a muszkák sovinszták, a nagyoroszok meg akarják fojtani a finneket.”

Témánk szempontjából nagy jelentőségűek azok a gondolatok amelyekkel Lenin Lengyelország és Oroszország viszonyáról mond 1919 márciusában, s ezzel a buharini elmélet eredményességét cáfolja: „...most az a helyzet, hogy a mi munkásainknál haladőbb és műveltebb lengyel munkások többsége a szociálonvédelem, a szociálpatriotizmus állapotjában van. Várni kell. Itt nem beszélhetünk a dolgozó tömegek önrendelkezéséről... A lengyel proletármozgalmat ugyanazon az úton halad, mint a miénk, halad a proletariátus diktatúrája felé, csak hogy nem úgy, mint Oroszországban. És a munkásokat ott azzal rémítetik, hogy a muszkák, a nagyoroszok, akik a lengyeleket mindig elnyomták, a kommunizmus cégére alatt a maguk nagy orosz sovinizmusát akarják bevinni Lengyelországba. A kommunizmust nem erőszakos úton vezetik be... Kiváltképp óvatossá kell lennünk a különböző nemzetek irányába, mert nincs rosszabb, mint valamely nemzet bizalmatlansága.”

Befejezésül a lenini törekvés összegzését és helyességét fogalmazom meg (amelyre az előző cikkekben is utaltam már). Minden nemzetnek meg kell kapnia az önrendelkezési jogot és ez elősegíti a dolgozó önrendelkezését. Ez a megállapítás a helyzet pillanatnyi megítélését tükrözi, a liberalizmus pedig minden nemzet dolgozóosztálya előtt megnyitja az utat az önrendelkezés megvalósulásának irányába! (Folytatjuk)

- Jegyzetek:
1. Lenin Összes Művei, 38. kötet alapján.
 2. Ti. az Egyesült Államokat.
 3. Scheidemann, Philip (1865—1939) — a német szociáldemokrácia szélsőjobboldali, oportunistá szárnnyának egyik vezetője
 4. Lenin Összes művei, 38. kötet 152. old.
 5. Lenin Összes Művei, 38. kötet 155—156. old.

VINNAI GYÖZÖ

Helyreigazítás

Az előző cikkben sajnálom sajtóhiba következtében Pjatakov nevé többször is helytelenül köztült. Ezért a szerző és olvasóink szíves elnézését kérik. (A szerk.)

JATE KISZ EB-ülés

A József Attila Tudományegyetem KISZ-bizottsága Egyetemi Bizottsági ülést tartott október 27-én, melyen az EB-tagokon kívül részt vett Vastag György, a Szeged városi KISZ-bizottság titkára, dr. Rákos István, Tóthné dr. Fábán Eszter, dr. Égető Emese, valamint a JATE kollégiumok titkárai, a kari kiadványok és a Szegedi Egyetem képviselői.

Első napirendi pontjaként az EB a kollégiumi munka helyzetét tárgyalta meg, melynek előadója Kozma József, az EB szervező titkára volt. Az anyag tárgyalása során — többek között — szó esett a kollégiumi KISZ-vezetők és az EB kapcsoláról, a kollégiumi szakkollégiumok működéséről és a nevelő tanárok helyzetéről. Különösen sok szó esett az Eötvös kollégiumról, illetve arról, hogy nem tölti be szerepét, s hogy nem tudja megteremteni azokat a lehetőségeket, melyek a kollégiumi életet vonzóvá tehetnék. A hozzászólók foglalkoztak a kollégiumok egymás közötti kapcsolattartásának jelenlegi módjával

is. A vitát követően Kozma József ismertette a határozati javaslatokat, melyet az EB elfogadott.

Végezetül a JATE kari kiadványok és a Szegedi Egyetem eddigi munkáját értékelte az EB, a Czupi Gyula és Kovács Péter által elkészített anyag alapján. Sokoldalú vita után az EB ügy foglalt állást, hogy mind az EB, mind a kari KISZ-vezetőségek támogatják a kari kiadványokat, azok megjelenését, s politikailag is vállalják értük a felelőséget. Fontos azonban — s ez a Szegedi Egyetemre is vonatkozik — hogy ne csak tájékoztasson, hanem az agitációs és propagandá munka igazi eszköze legyen egy-egy kiadvány, s hogy a hallgatók minél szélesebb rétegei számára vitafórum is. A kari vezetőség és az EB figyelemmel kíséri a lapokat, mint saját munkájának egyik fontos eszközt, mely alkalmas arra, hogy tömegbázist teremtsen és információt közvetítsen a hallgatók számára.

A KISZ Egyetemi Bizottsága a javaslatokkal együtt elfogadta ezt az anyagot.

A Tudományegyetem KISZ-vezetőinek találkozója Budapesten

(A gondolatjel-ből)

Résztevők: KLTE, JATE, ELTE (a szervező), Közgáz, a pécsi tudományegyetem, a Műv. Minisztérium, a KISZ KB EFO, a budapesti KISZ-bizottság képviselője. A találkozó célja az volt, hogy a vitatott kérdésekben a tudományegyetemek egyeztetett véleményvel tudjanak felkészülni az ágazati ifjúsági parlamentekre.

1. A marxizmus—leninizmus oktatásának néhány kérdése; Vitaindítóként ismertetésre került egy szemponrendszer, amely a marxizmus—leninizmus oktatásának hallgatói véleményezésére adnak módot. A vita során kiderült, hogy a különböző intézményekben más fajsúlyú problémát jelent e tárgy oktatása. Az elmondottak alapján úgy tűnt, hogy a vidéki egyetemeken nem foglalkoznak külön pontban tárgyalni az ifjúsági parlamenten, hanem csak az általános képzés keretében részesítik. (Oka nem a probléma hiánya, hanem a megfelelő színvonalú elemzés hiánya.) Pécsen egy Politika című tárgy bevezetését javasolják a hallgatók, amely nem politikai tájékoztató volna, hanem az aktuális politikai események nagyobb igényű, elméleti összefüggéseket magyarázó tárgyalása. A minisztérium megfelelő osztálya munkacsoportot hozott létre a marxizmus—leninizmus oktatás helyzetének felmérésére. Nem a szokványos belső felmérések szájánál ezt a vizsgálatot, hanem a marxizmus—leninizmus oktatásának a helyét keresik a mai oktatási rendszerben

A KISZ lehetősége abban van, hogy megfelelően egyeztetett és megalapozott véleménnyel hason az új koncepcióra.

2. A tudományegyetemek társadalmi fejlesztési koncepciója (Érsi Gyula ELTE rektor előadása); Egykor volt pénz a fejlesztésre, de nem volt koncepció, ma van, de nincs pénz — ez határozta meg a lehetőségeinket. Mindannyiunknak reformnemzedékké kell válnunk! A reformok hiányát elsősorban ellentétes érdekek okozzák, ez jó értelemben vett polifizálásra kell, hogy szoktasson bennünket. A Politikai Bizottsági határozat is minőségi jegyeket fogalmaz meg. Ez nyilván rengeteg érdeket sért. A képzés fő problémái: minőségi változás, hogy a szocialista szakemberképzésnek ki kell egészülnie értelmiségképzéssel (ez részvételt jelent a közéletben is, műveltségi és szakismereti követelményt támaszt). A képzés struktúrájának megváltoztatására is vannak javaslatok; szerencsés volna a három ciklusú képzés bevezetése (megalapozó, szakmai, posztgraduális képzés). A fakultatívítás arányát növelni kellene. A kétszakos képzés átalakítására is vannak javaslatok (Marx György; természettudomány és másik szak — fizika kémia stb. — meghirdetése. Seiftenyi kellene a vendégelőadó kollégiumokat nem-tanított bevonásával is.) Szemléletj kérdések: az autokratikus hagyományokat toleránsabb szemléletnek kellene felváltania (pl. az egy-személyi tanszékvezetést rotáció-

val kellene felváltani). A formális testületi és szervezeti demokráciát az egyetemeken is magartartásbeli demokráciává kell változtatni. Az oktató—hallgató viszonyt partnerszónnyá kellene alakítani. Ezek nem taktikai, hanem létkérdések! A vitavezető véleménye szerint a következő fő kérdések tisztázását veti föl az előadás: mi az egyetem, mi a funkciója; mi az értelmiségképzés; hogyan lehetne minőséggé tenni az egyetemi képzést. A vita során egyebek közt elhangzott, hogy a hallgatóknak fellépési során nem ingerlő, de határozott hangnemet kell felvennie.

3. Hallgatói érdekvédelem; a vita az ösztöndíj elosztásának új módja körül folyt, mivel több mint másfél órai vitaközlés után kiderült, hogy a konstruktív vitájeljesen hiányzik a társaságból a tematikán, ingerülty vált a hangulat. „Termékeny” szünet után a következő közös álláspont alakult ki: a keretösszeg szétválasztásában autonómiát kell biztosítani az egyes intézményeknek (külön szociális és tanulmányi ösztöndíj fenntartása mellett). A keretösszeg kialakítása a következő módon történjen: a szociális ösztöndíjat a létszám és a tag értelemben vett szociális helyzet alapján állapítsák meg, a tanulmányi ösztöndíj nagyságát csak a létszám határozza meg. A szociális ösztöndíj nagyobb mértékben kell emelni a módosítások, úgy, hogy a hallgatók anyagi nivellálódását segítse. CZUPI GYULA